

Turcja

Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Flaga**Mapa****Godło**

Informacje ogólne

powierzchnia:	780 580 km kw.	
ludność:	77, 8 mln	
głowa państwa - prezydent	pan Recep Tayyip Erdoğan	od 10 sierpnia 2014
premier	pan Binali Yıldırım	od 24 maja 2016
minister rozwoju	pan Lütfi Elvan	od 24 maja 2016
minister gospodarki	pan Nihat Zeybekci	od 24 maja 2016
minister ceł i handlu	pan Bülent Tüfenkci	od 24 maja 2016
minister nauki, przemysłu i technologii	pan Faruk Özlü	od 24 maja 2016
minister spraw zagranicznych,	pan Mevlüt Çavuşoğlu	od 25 listopada 2015
ambasador Republiki Turcji w Polsce	pan Tashin Tunç Üğdül	od 10 października 2016
ambasador RP w Turcji	pan Maciej Lang	od września 2016
najbliższe wybory parlamentarne	listopad 2019	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PKB (w mld USD)	799	716	799,5	823,5	848,5	850,0
PKB na 1 mieszkańca (w USD)	10673	8492,6	10460	10557	10979	11000

PKB (dynamika w %)	2,2	3,2	3,1	3%	2,9%	3,0
Deficyt budżetowy (-)/nadwyżka (% PKB)	-	- 6,1	- 1,4	- 1,3	- 0,7	-3,5
Dług publiczny (% PKB)	36,0	39,4	40,9	38,7	38,2	36,2
Inflacja (w %)	8,9	8,2	8,2	7,6	6,5	5,0
Bezrobocie (w %)	9,0	8,8	9,9	10,5	10,3	9,6
Eksport (w mld USD)	140	131,1	157,6	143	150	210,4
Import (w mld USD)	216,8	210	242,5	208,4	216,3	256,6
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Turcji (mld EUR).	8,3	7,7	7,5	7,7	6,1	-
Inwestycje bezpośrednie Turcji za granicą (mld EUR).	3,4	2,4	4	2,3	2,8	-

Źródło danych: Turecki Instytut Statystyczny

1. Podstawowe informacje

Ustrój polityczny Republiki Turcji został stworzony przez jej twórcę Kemala Atatürka w 1923 r. Jego podstawą jest konstytucja Republiki Turcji z 1982 r., która stanowi, że państwo tureckie jest niepodzielną, świecką, demokratyczną i socjalną republiką. Jednak ze względu m.in. na rozpoczęcie negocjacji członkowskich Turcji z Unią Europejską i wewnętrzne przemiany polityczne, prawne, społeczne, coraz wyraźniejsza staje się potrzeba zmiany konstytucji, postrzeganej jako przestarzała, odzwierciedlająca zbyt dużą dominację armii w życiu politycznym państwa oraz niespełniająca standardów demokratycznego państwa prawa. Prace nad nową konstytucją rozpoczęły się w październiku 2011 r. i trwały do grudnia 2013 r., kiedy zostały zawieszone. Rządzącej AKP nie udało się osiągnąć porozumienia z opozycją nt. wprowadzenia systemu prezydenckiego. Ustrój polityczny Turcji opiera się na Konstytucji Republiki Turcji z 1982, która głosi, że państwo tureckie jest niepodzielną, laicką, demokratyczną oraz socjalną republiką. Obecna ustawa zasadnicza, narzucona przez wojsko zaraz po zamachu wojskowym w 1980 roku, zapewnia armii rolę strażnika świeckiej, republikańskiej Turcji i przyznaje jej prawo do bezpośredniej interwencji w przypadku zagrożenia status quo. Głową państwa jest prezydent wybierany przez obywateli na 5-letnią kadencję. Kobiety w Turcji otrzymały czynne i bierne prawa wyborcze 5 grudnia 1934 roku. W roku 1935 kobiety stanowiły 4,6% posłów w parlamencie.

Turcja przynależy do następujących organizacji międzynarodowych: Azjatycki Bank Rozwoju, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej, Międzynarodowa Organizacja Pracy, Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Organizacja Konferencji Islamskiej, Organizacja Narodów Zjednoczonych, Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Rada Europy, Światowa Organizacja Handlu i Azjatycki Bank Inwestycji Infrastrukturalnych (AIIB).

1 listopada 2015 r. odbyły się w Turcji wybory parlamentarne, w których Konserwatywno-Islamistyczna Partia Sprawiedliwości i Rozwoju (AKP) uzyskała absolutną większość parlamentarną.

16 kwietnia 2017 r. z inicjatywy Prezydenta Turcji odbyło się ogólnonarodowe referendum zmieniające ustrój Turcji z parlamentarnego na prezydencki.

2. Polityka gospodarcza

W ciągu ostatnich dwudziestu lat turecka gospodarka rozwijała bardzo intensywnie. Po 1980 r. Turcja rozpoczęła proces intensywnego otwierania się na aktywne uczestnictwo w rynku globalnym. W tym okresie rozpoczął się intensywny proces przemieszczania się pracowników z obszarów rolnych do miast. Zjawisku temu towarzyszyła dość wysoka wydajność produkcji, a w konsekwencji wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw i intensywna rozbudowa infrastruktury. Ostatnie 15-lecie to okres skutecznych reform w systemie edukacji i ochrony zdrowia, które przyniosły znaczne zmniejszenie dysproporcji w rozwoju regionalnym oraz ułatwiły wzrost zamożności społeczeństwa. Dynamiczny rozwój gospodarczy i stabilny system bankowy oraz rozsądna polityka fiskalna i monetarna sprawiły, że gospodarka turecka z powodzeniem oparła się kryzysowi na początku tej dekady.

W 2017 r. gospodarka turecka odnotowała silny wzrost dzięki popytowi zagranicznemu, budownictwu i polityce Rządu: od ekspansywnej polityki fiskalnej po gwarancje kredytowe i rozluźnienie przepisów makroostrożnościowych. Ryzyko spowolnienia jest jednak spore i obejmuje bardzo szybki wzrost kredytów, ryzyko inflacji, niepewność otoczenia biznesu i wysokie bezrobocie.

Strategia rozwoju Turcji zakłada, że do 2023 r. (100-lecie Republiki) Turcja będzie 10.tą gospodarką świata pod względem wielkości wytworzonego PKB. Jest ona oparta na planie wzrostu eksportu i współpracy z partnerami zagranicznymi. Dziś wartość tureckiego eksportu wynosi około 150 mld USD, ale zakłada się, że do 2023 r. ma ona wynieść 500 mld USD. Za regiony o największym potencjale rozwojowym dla tureckiego eksportu uważa się państwa, z którymi łączą Turcję związki historyczne i kulturowe - Bałkany, Bliski Wschód, Afrykę Północną oraz Azję Centralną, podczas gdy Europa Zachodnia i Azja Wschodnia uważane są za coraz trudniej dostępne.

Największym ryzykiem dla tych prognoz jest popyt wewnętrzny – konsumpcja wzrasta wolno oraz środowisko biznesu, które nie jest nastawione proinwestycyjnie i proinnowacyjnie.

3. Ramy prawno – traktatowe współpracy gospodarczej

Stosunki gospodarcze i handlowe regulowane są następującymi bilateralnymi porozumieniami:

- Umowa Handlowa z 23 kwietnia 1974 r. (weszła w życie 22 kwietnia 1975 r.)¹;
- Umowa o współpracy gospodarczej i technicznej z 31 stycznia 1980 roku (weszła w życie 18 lipca 1980 r.);
- Umowa o wzajemnej ochronie i popieraniu inwestycji z 11 sierpnia 1991 roku (weszła w życie 19 sierpnia 1994 r.); [Dz.U. 1994 nr 112 poz. 539](#)
- Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania z 3 listopada 1993 roku (weszła w życie 1 października 1996 roku); [Dz.U. 1997 nr 11 poz. 58](#)
- Protokół o utworzeniu Stałego Komitetu Konsultacyjnego Wysokiego Szczebla z 19 lipca 1994 r. (wszedł w życie 13 września 1996 r.); [Dz.U. 1997 nr 11 poz. 60](#)
- Porozumienie o współpracy w dziedzinie techniki i przemysłu obronnego z 19 lipca 1994 r. (weszło w życie 2 marca 2000 r.);
- Umowa o współpracy w dziedzinie turystyki z 7 maja 1997 r. (weszła w życie 19 września 1997 r.);
- Umowa o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach celnych z 4 października 1999 r. (weszła w życie 1 maja 2000 r.).

¹ Umowa jest w trakcie procedury wypowiedziania. Formalnie umowa nadal pozostaje w mocy.

Od 1 maja 2004 r. Polska, jako członek Unii Europejskiej, jest stroną umów zawartych z Turcją przez UE, w tym Umowy o wolnym handlu z roku 1963 (weszła w pełni w życie z dniem 1 stycznia 1996 r.)

4. Wymiana handlowa z Polską

	w mln EUR							
	2012	2013	2014	2015	2016	Dynamika <u>2016</u> <u>2015</u>	I-IX 2017	Dynamika <u>2017</u> <u>2016</u>
Obroty	4 072,6	4 112,9	4 354,2	5 403,7	5 628,3	104	4 371,9	104
Eksport	2 401,8	2 293,7	2 336,7	2 797,3	2 816,3	101	2 116,8	110
Import	1 670,8	1 819,2	2 017,5	2 606,4	2 812,0	108	2 255,9	107
Saldo	731	474,5	319,2	190,9	4,4	-	-139,9	-

* Źródło danych: GUS

Turcja pozostaje nadal głównym partnerem Polski z obszaru Bliskiego Wschodu i Azji. Według danych statystycznych za 2016 r. polski eksport do Turcji sytuował ją na 20 pozycji, a import z Turcji uplasował ten kraj również na 20 miejscu.

Dane statystyczne za **2016 r.** wykazują, że obroty handlowe wyniosły 5 mld 628,3 mln EUR, co oznacza wzrost o 4% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Polski eksport wyniósł 2 mld 816,3 mln EUR (wzrost o 1% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego), a import z Turcji 2 mld 812,0 mln EUR (wzrost o 8% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego).

W strukturze polskiego eksportu do Turcji dominują w 2016 r.: urządzenia mechaniczne i elektryczne, w tym do rejestracji i odbioru dźwięku (44,3%), samochody osobowe (23,1%), produkty przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych (7,2%), wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych (5,8%), tworzywa sztuczne (5%), wyroby różne (2,8%) i artykuły spożywcze (2,8%)

W imporcie dominowały: materiały i wyroby włókiennicze (27,9%), samochody osobowe (25,2%), urządzenia mechaniczne i elektryczne (16%), wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych (9,3%), tworzywa sztuczne (6,8), produkty pochodzenia roślinnego (3,4%), produkty przemysłu chemicznego (3%).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Według danych NBP skumulowana wartość tureckich BIZ w Polsce w 2016 r. wyniosła 76,7 mln EUR, co stanowi niewielką część wszystkich BIZ w naszym kraju. W roku 2015 było to 47,8 mln EUR.

Na podstawie badań przeprowadzonych przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. wg stanu na koniec 2015 r. w Polsce obecnych było 4 dużych inwestorów tureckich. Ich zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Realne perspektywy wzrostu tureckich inwestycji w Polsce kreuje obserwowane w ostatnich kilku latach zainteresowanie tureckiego sektora budowlanego realizacją projektów centrów biznesowych i handlowych, hal targowych, osiedli mieszkaniowych oraz biur w Polsce (m.in. Eurocentrum, Millenium Plaza, Blue City, Centrum Obrotu Towarowego Europa-Azja), przy czym strategia tureckich przedsiębiorców budowlanych na nowych rynkach preferuje stopniowe zaangażowanie od pod-wykonawstwa do inwestycji własnego kapitału w realizowane projekty. Przykładem szczególnie pozytywnie rokującym dla ekspansji tureckiego

biznesu na polskim rynku jest firma Gülermak, która w ramach konsorcjum włosko-turecko-polskiego kontynuuje budowę w Warszawie 2 linii metra. Realizacja projektu sprzyja ugruntowaniu dobrego wizerunku firm tureckich i tworzeniu modelu współpracy na polskim rynku.

Firmy z kapitałem tureckim w Polsce

Lp.	Nazwa inwestora	Nazwa podmiotu polskiego	Sektor
1.	Koç Holding	BEKO Polska	Sprzęt AGD
2.	Mesa Mesken A.S.	Euro Power Centrum Sp. z o.o. - Raszyn	Działalność gosp. związana z nieruchomościami należącymi do firmy
3.	Polimer Kauçuk Sanayi Ve Pazarlama A.	Niff Rubber Industry sp. Z o.o.	Produkcja kauczuku i plastiku
4.	Yenigun Construction Industry and Commerce Inc.	Yenigun Polska Sp. Z o.o.	Budownictwo

Źródło: „List of Major Foreign Investors in Poland”, PAliIZ, 2015r..

Bieżąca wartość polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Turcji na koniec 2016 r. wyniosła 271,6 mln EUR. W 2015 r. było to 241,3 mln EUR. Polskie inwestycje dotyczą głównie sektorów: farmaceutycznego, produkcji maszyn i urządzeń oraz usług związanych z sektorem energetyki, produkcji żywności i napojów, produkcji materiałów dla budownictwa, a ponadto sektora nieruchomości (hotele i restauracje). Zauważalny jest systematyczny wzrost zaangażowania na tureckim rynku ze strony polskich firm z branży kosmetycznej, które tworzą w Turcji sieci dystrybucji i sprzedaży.

W Turcji aktywne są polskie firmy z branży IT – w październiku 2012 r. spółka Asseco South Eastern Europe, będąca częścią polskiego holdingu IT, przejęła za 9,1 mln USD 98,7% akcji tureckiej spółki Sigma i zapowiada dalsze inwestycje na tym rynku.

Od 2011 r., po przejęciu spółki Cenovapharma, na rynku tureckim obecna jest Polpharma. Swoją fabrykę w Turcji posiada także Grupa Selenia (art. chemii budowlanej). W Turcji inwestowały również Rafko, MPN EE, firma Smyk oraz X-Broker. Turcja cieszy się dużym zainteresowaniem polskich instytucji finansowych – w pierwszym kwartale 2013 r. TFI inwestujące w Turcji (m.in. Quercus Turcja, Arka BZ WBK Akcji Tureckich) należały do funduszy o najwyższej stopie zwrotu, odnotowały jednak znaczne straty w ostatnim okresie (ze względu na niestabilną sytuację wewnętrzną w Turcji). W maju 2013 r. Grupa Kapitałowa MCI Management – będąca funduszem private equity, podpisała umowę inwestycyjną w Turcji na kupno 20% udziałów największego tureckiego dystrybutora IT – spółki Indeks Bilgisayar i zapowiada dalszą ekspansję w regionie.

We wrześniu 2013 r. przedstawiciele firmy Solaris Bus & Coach podpisali ze spółką przewozową ESHOT w Izmirze umowę na dostawę 100 niskopodłogowych pojazdów, której pierwszy etap został zakończony w marcu 2014 r. W listopadzie 2013 r. dwie polskie firmy z branży górniczej: Kopex i Famur podpisały porozumienia z tureckim przedsiębiorstwem Hattat. Famur podpisał list intencyjny dotyczący dostaw maszyn górniczych do mającej ruszyć kopalni Amasya B. Z kolei Kopex podpisał porozumienie w sprawie doradztwa inżynierskiego tego projektu.

W Turcji inwestuje również Maspex (przemysł spożywczy) i Elemental (recykling, obrót surowcami wtórnymi).

6. Dostęp do rynku

Polscy przedsiębiorcy podlegają tym samym wymogom i utrudnieniom co wszyscy przedsiębiorcy z obszaru Unii Europejskiej. Do zauważalnych problemów zaliczyć należy:

- zakaz importu do Turcji pochodzących z UE zwierząt żywych,
- konieczność uzyskiwania tureckiego certyfikatu zdrowotnego dla wyrobów opakowaniowych dla żywności (nawet wtedy, gdy producent posiada stosowny certyfikat wydany na terenie kraju członkowskiego Unii, a wyrób ten obecny jest na rynku unijnym). Procedury pozyskiwania lokalnego certyfikatu są kosztowne i długotrwałe,
- konieczność potwierdzania przez tutejsze władze przy każdej dostawie na rynek turecki certyfikatu zdrowotnego wydanego w kraju producenta dla produktów mogących mieć styczność z żywnością (np. porcelanowe nakrycia stołowe),
- obciążanie importerów napojów alkoholowych podatkiem akcyzowym znacznie przekraczającym podatek dla wyrobów lokalnych.

7. Negocjacje akcesyjne Turcja - UE

Perspektywa akcesji do UE stanowi dla Turcji istotny bodziec w umacnianiu demokracji i przestrzegania praw człowieka, jak również dalszej modernizacji kraju i zbliżenia z UE. W corocznych raportach KE podkreśla znaczenie Turcji dla bezpieczeństwa regionalnego, energetycznego oraz dialogu między cywilizacjami. Istotne z punktu widzenia procesu negocjacji Turcji z UE jest nie wywiązanie się przez Turcję ze zobowiązania dotyczącego rozszerzenia unii celnej na wszystkie państwa członkowskie (Protokół Dodatkowy). Turcja stoi na stanowisku, że ratyfikacja ww. Protokołu jest uzależniona od dopuszczenia przez UE handlu bezpośredniego z tzw. Turecką Republiką Północnego Cypru. Jednak szanse na przyjęcie stosownego rozporządzenia Rady UE w tej kwestii przy pomocy głosowania większościowego wydają się niewielkie, po tym jak Komisja Prawna PE orzekła, że powinno mieć zastosowanie głosowanie jednomyślne.

Skomplikowana sytuacja w dziedzinie stosunków UE-Turcja wpłynęła na ograniczenie materii negocjacyjnej – de facto – do trzech rozdziałów negocjacyjnych, które są możliwe do otwarcia. Są to: rozdział 5 – *Zamówienia publiczne*, rozdział 8 – *Polityka konkurencji*, rozdział 19 – *Polityka społeczna i zatrudnienie*. Również w przypadku odblokowania rozdziału 15 – *Energia* i rozdziału 26 – *Edukacja i kultura* możliwe byłoby rozpoczęcie negocjacji w tych obszarach. Rozdziały te blokuje jednak Cypr.

14 grudnia 2015 r. otwarto nowy rozdział w negocjacjach akcesyjnych Turcji z UE – *Polityka gospodarcza i monetarna*.

W kontekście kryzysu migracyjnego Turcja stała się kluczowym partnerem dla UE, co wiąże się z deklaracjami o ożywieniu procesu integracyjnego.

W drugim kwartale 2017 na poziomie technicznym sytuacja pozostawała bez zmian - **nie otwarto żadnego rozdziału negocjacyjnego**, ale negocjacje akcesyjne nadal nie zostały zakończone lub zawieszone. **Referendum konstytucyjne** odbyło się 16 kwietnia i zakończyło niewielkim (51,4%) zwycięstwem zwolenników zmiany konstytucji; OBWE i Rada Europy wskazywały na nieprawidłowości.

Po referendum retoryka i relacje Turcja-UE generalnie uległy uspokojeniu w porównaniu z I kwartałem 2017 (jednak prezydent R.T. Erdoğan nadal w publicznych wypowiedziach dopuszczał przywrócenie kary śmierci, a napięcie między Niemcami i Turcją wokół braku zgody na odwiedziny niemieckich parlamentarzystów w bazie Incirlik narastało); sytuacja w

zakresie rządów prawa i respektowania praw podstawowych pozostawała bez zasadniczych zmian.

W drugim kwartale 2017 r. trwały prace – na forum Trade Policy Committee i grupy roboczej COELA - nad mandatem w sprawie **modernizacji Unii Celnej**. Jednak ze względu na stanowisko **Cypru** (motywowane niewywiązywaniem się przez Turcję z obecnie obowiązujących zapisów unii celnej) prezydencji maltańskiej nie udało się doprowadzić do uzgodnienia mandatu.

Perspektywa podpisania porozumienia o wolnym handlu pomiędzy UE i USA jest rodzi wiele obaw wśród przedsiębiorców i polityków tureckich. W przypadku bowiem podpisania tego porozumienia, turecka gospodarka poniesie straty. W świetle bowiem zasad Unii Celnej pomiędzy UE a Turcją, podpisanie przez UE umowy o wolnym handlu z państwem trzecim skutkuje na obszar całej Unii Celnej, jednak nie skutkuje automatycznym dopuszczeniem towarów tureckich do ryku państwa trzeciego. W tej sytuacji Turcja, aby uzyskać dostęp do rynku amerykańskiego musiałaby podpisać dwustronne porozumienie z USA o wolnym handlu. Stany Zjednoczone obecnie jednak nie widzą możliwości osobnego negocjowania dwóch oddzielnych umów o wolnym handlu z UE oraz z Turcją. Wobec powyższego Turcja, aby nie dopuścić do dotkliwych dla jej gospodarki skutków wolnego handlu pomiędzy UE a USA, może rozważać następujące scenariusze postępowania:

- 1) przyspieszenie procesu negocjacyjnego członkostwa w UE,
- 2) rozszerzenie Unii Celnej UE-Turcja na obszary objęte porozumieniem o wolnym handlu pomiędzy UE a USA.

Stany Zjednoczone prowadzą z Turcją dwustronny dialog służący informowaniu przedstawicieli administracji tureckiej o postępach w negocjacjach umowy o wolnym handlu pomiędzy UE a USA. Po każdej rundzie negocjacyjnej organizowane są spotkania przedstawicieli administracji centralnej tureckiej i amerykańskiej, na których prezentowane są ustalenia pomiędzy UE i USA. Celem tych spotkań jest wskazanie Turcji w jakim kierunku powinna się rozwijać gospodarka turecka i jej otoczenie regulacyjne, aby Turcja również mogła z czasem zostać włączona do strefy wolnego handlu UE-USA. Obecnie gospodarka turecka nie jest jeszcze w stanie sprostać wyzwaniom regulacyjnym w zakresie wspólnych standardów w dziedzinie rolnictwa, ochrony środowiska czy bezpieczeństwa produktów. Ponadto, rolnictwo tureckie mogłoby znacznie ucierpieć, gdyby Unia Celna Turcji z UE została rozszerzona o produkty rolne. Wobec tego, Stany Zjednoczone prowadzą politykę informowania Turcji o postępach w negocjacjach umowy o wolnym handlu w celu podjęcia przez Turcję kroków dostosowawczych.

8. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Rok 2014 był dla polsko-tureckich stosunków rokiem jubileuszowym. Obchodzono wówczas 600 – lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Turcją. Jubileusz stanowił doskonałą okazję do wzmocnienia i rozwoju relacji dwustronnych czego wyrazem były misje gospodarcze przedsiębiorców podczas wizyty w Turcji Prezydenta RP (marzec 2014), Wicepremiera, Ministra Gospodarki (czerwiec 2014) oraz Ministra Spraw Zagranicznych (marzec 2015).

W sierpniu 2016 r. wizytę w Warszawie złożył Pan Elvan Lütü, Minister Rozwoju Republiki Turcji, który spotkał się z Panem Jerzym Kwiecińskim, Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Rozwoju. Wizyta Ministra Rozwoju służyła wyjaśnieniu przez stronę turecką sytuacji gospodarczej Turcji po puczu w lipcu 2016 r.

17 października 2017 r. gościł w Warszawie Prezydent Turcji Recep Tayyip Erdoğan. Z okazji tej wizyty odbyło się Polsko-Tureckie Forum Gospodarcze z udziałem ok. 300 przedsiębiorców z Polski i Turcji.

9. Potencjalne dziedziny współpracy

Do branż perspektywicznych można zaliczyć:

- **Energetykę** w powiązaniu z sektorem maszyn, urządzeń oraz technologii dla górnictwa.

Potencjał w tym zakresie kreują między innymi wysoki i stale rosnący (w tempie ok. 7% rocznie) popyt na energię w Turcji, spowodowany szybkim wzrostem gospodarczym i demograficznym oraz rosnącym poziomem dochodów gospodarstw domowych, globalizacją w aspekcie wyższej skłonności do adaptacji do zachodnich wzorców kulturowych i konsumpcyjnych.

Wysoki koszt importu energii, który doprowadził do modyfikacji priorytetów w nowym systemie zachęt inwestycyjnych wprowadzonym w Turcji w 2012 r. W efekcie tych zmian, Turcja wprowadziła preferencje dla wykorzystania rodzimych zasobów węgla brunatnego i energetyki opartej na ich wykorzystaniu.

Turcja modernizuje istniejące elektrownie opalane paliwami kopalnymi (węgiel kamienny, brunatny, ropa) w celu podniesienia efektywności produkcji energii elektrycznej, co kreuje szanse na dostawy nowych urządzeń i technologii.

- **Transport** w aspekcie infrastruktury i środków transportu - Turcja realizuje program rozwoju infrastruktury transportu drogowego (budowa nowych odcinków dróg, autostrad, mostów), kolejowego (zaplanowana budowa ok. 14 tys. km tras kolei szybkich, rozbudowa metra w Ankarze, rozbudowa publicznego transportu szynowego (tramwaje) w 5 miastach tureckich) i lotniczego (budowa nowych portów lotniczych).
- **Sektor farmaceutyczny, kosmetyczny, ochrony zdrowia** - potencjał kreują czynniki demograficzne (starzejące się społeczeństwo, choroby cywilizacyjne) i rozwojowe (zwiększanie dostępności opieki lekarskiej, wzrost zamożności społeczeństwa i jego potrzeb konsumpcyjnych, programy rządowe poprawy stanu zdrowotnego społeczeństwa).
- **Rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze** – wzrost poziomu życia, zmiana uwarunkowań kulturowych, rosnący popyt na artykuły konsumpcyjne sprawia, że Turcja systematycznie otwiera się na towary importowane, dotąd nieobecne na tureckim rynku żywnościowym. Częściowe przejmowanie zachodniego stylu życia przez młodą generację społeczeństwa tureckiego zwiększa popyt na korzystanie z nowych propozycji rynkowych, kreuje szansę wprowadzenia na rynek turecki również polskich produktów przetwórstwa rolno-spożywczego takich jak: sery twarde, sery pleśniowe, masło i produkty pochodne, słodczyce, napoje energetyczne oraz szereg innych towarów.

Do grup towarowych szczególnie perspektywicznych w najbliższym czasie punktu widzenia polskiego eksportu zaliczyć należy:

1. Maszyny, urządzenia i wyposażenie dla sektorów o najwyższej kontrybucji do wzrostu tureckiego eksportu: **branży tekstylno-odzieżowej, motoryzacji, produkcji sprzętu AGD, branży spożywczej** oraz dla sektorów priorytetowych dla wzrostu gospodarczego: **energetyki i transportu** (także w odniesieniu do infrastruktury przesyłu energii);
2. **Produkty farmaceutyczne (leki generyczne) oraz urządzenia medyczne i sprzęt do rehabilitacji;**
3. **Produkty kosmetyczne i środki do pielęgnacji ciała, a także środki higieny osobistej;**
4. Produkty z **drewna i wyroby papiernicze** (pulpa, tektura, artykuły papiernicze);
5. Produkty **chemiczne**;
6. **Produkty z gumy i tworzyw sztucznych;**
7. Napoje energetyczne;
8. Wyroby cukiernicze.

7. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe

Wydział Polityczno - Ekonomiczny Ambasady RP w Ankarze

0650 Ankara-Kavaklıdere PK-20, Atatürk Bulvarı 241

Tel.: (00-90 312) 457 20 20

Fax: (00-90 312) 467 89 63

E-mail: ankara.sekretariat@msz.gov.pl

Strona internetowa: <http://www.ankara.msz.gov.pl>

Notatkę przygotował:

Departament Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju

październik 2017 r,